

Statens vegvesen

Det kongelige klima- og miljødepartement
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/telefon:
Kjersti Wike Kronvall / 22073041

Vår referanse:
17/170227-3

Deres referanse:

Vår dato:
15.01.2018

Høringsuttalelse –forslag til endringer i vannforskriften og naturmangfoldloven

Statens vegvesen viser til Klima- og miljødepartementets og Olje- og energidepartementets høringsnotat av 5. oktober om forslag til endringer i naturmangfoldloven og vannforskriften.

Departementenes forslag til endringer er begrunnet i at utarbeidelse av vannforvaltningsplaner etter plan- og bygningsloven er omfattende og ressurskrevende. Uavhengig av de foreslåtte endringene skal vannforvaltningsplanene i fremtiden kun revurderes og oppdateres, noe som fører til en mindre ressurskrevende prosess uavhengig av juridisk forankring. Forslaget innebærer at oppgavene som i dag løses av fylkeskommuner utpekt som vannregionmyndighet, overføres delvis til fylkesmenn utpekt som vannregionkoordinator, og delvis til Miljødirektoratet og direktoratene. Hjemmel for planarbeidet foreslås flyttet fra plan- og bygningsloven til naturmangfoldloven, og det foreslås en rekke endringer for å bringe forskriften mer i tråd med vanndirektivet. Dette innebærer en forskyvning av ansvar fra regionalt folkevalgt nivå til statlig fagmyndigheter.

Statens vegvesens syn

Statens vegvesen mener at plan- og bygningsloven er et godt verktøy for sektorovergripende planlegging og bred medvirkning. Dette er viktig for å få til gode vannforvaltningsplaner, for lokal- og regional forankring og gjennomføring av tiltak. Det er også viktig med tanke på at vannforvaltningsplanene skal gi grunnlag for oppfølging gjennom uttalelser og eventuelt innsigelser til andre typer planer. Et statlig styrt planarbeid kan medføre at fylkeskommunenes og kommunenes engasjement reduseres, at prioritering av vannområdearbeidet svekkes og ressursene omdisponeres.

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep
0033 OSLO

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Statens vegvesen mener at foreliggende forslag til organisering av arbeidet vil kunne gi sterkere faglig prioritering av tiltak og sikre et enhetlig og nasjonalt helhetsgrep. Slik vi ser det bør dette også kunne ivaretas ved regionale prosesser etter plan- og bygningsloven.

Sammenslåing av høring av planprogram og vesentlig vannforvaltningsspørsmål mener vi at vil effektivisere planprosessen.

Til tross for at det i forslaget legges opp til økt arbeidsmengde for direktoratene, går vi ut i fra at den totale arbeidsinnsatsen for Statens vegvesen ikke kommer til å økes siden forvaltningsplanene bare skal revurderes og oppdateres i framtiden.

Endret hjemmelsgrunnlag og mulige konsekvenser

Plan- og bygningsloven er det nasjonale verktøyet for planlegging og samordning mellom ulike sektorer og myndighetsnivåer. Naturmangfoldloven inneholder generelle prinsipper for alle beslutningstakere på miljøområdet, men er ikke i utgangspunktet et lovverk for sektorovergripende planlegging og bred medvirkning som kan erstatte plan- og bygningslovens regler. Imidlertid ser vi at, på grunn av Miljødirektoratets rolle, kan det også være fordeler med å hjemle vannforskriften i et lovverk som Klima og miljødepartementet har ansvar for.

Det er uklart hvilken formell tyngde en slik type statlig plan vil ha på andre planer og utbyggingstiltak som behandles etter plan- og bygningsloven i forhold til en regional plan.

Forankringen i kommunene vil bli svakere ved å gjøre planen til en ren statlig plan. Kommunene har en svært viktig rolle i planleggingen og gjennomføringen av tiltakene i tiltaksprogrammet. Et statlig styrt planarbeid kan medføre at kommunene ikke ser seg tjent med så sterkt lokalt engasjement slik at prioritering av vannområdearbeidet blir redusert og ressursene omdisponert.

Arbeidet med vannforvaltningsplanene er fulgt opp med omfattende prosjekter for følgeforskning på prosess og evalueringer av arbeidet som er gjort (bla. NIBR, NIVA, Riksrevisjonen og Peer Review av Vannregion Glomma). Konklusjonene i evalueringene av arbeidet som er gjort viser at den brede deltakelsen og verdien av prosessen fram til staten overtok ved godkjenning av planene er viktig. Forslagene til endringer er slik vi ser det ikke i samsvar med konklusjonene i evalueringene.

Organisering av arbeidet

Miljødirektoratet i samråd med andre berørte direktoratet er i forslaget tillagt ansvar for å utarbeide utkast til oppdaterte vannforvaltningsplaner og eventuelt tiltaksprogram. Det vil sikre et enhetlig og nasjonalt helhetsgrep for viktige temaer. Det tilsvarende kan oppnås gjennom statlig medvirkning i de regionale prosessene etter plan- og bygningsloven. Det trenger ikke medføre vesentlig mer arbeid, men vil gi en bedre forankring og forståelse for resultatet.

Kommunene er den aktøren som har flest tiltak og er mest sentral i gjennomføringen av disse planene. Det gjelder særlig innenfor avløpssektoren og for landbruk. Deres rolle og plass i arbeidet fremover er lite avklart.

Erfaringer fra både pilotfasen hvor fylkesmannen var vannkoordinator og første planperiode hvor fylkeskommunen var vannkoordinator, tilsier at fylkeskommunen har bedre og bredere erfaring med å gjennomføre denne type planprosesser. I forrige planperiode ble det opparbeidet fagkunnskap og etablert fagnettverk, dette synes vi er viktig å ta vare på. Samtidig ser vi noen fordeler med at fylkesmannen får en større rolle i arbeidet. Fylkesmannen har ansvar for oppfølgingen av en rekke regelverk (f.eks forurensningsregelverket, naturmangfoldloven og vannressursloven), noe som kan være med å styrke gjennomføringen av tiltaksprogrammet.

Regionreformen og konsekvenser for Statens vegvesen

Vegsektoren står foran store omstillinger framover. I henhold til enstemmig vedtak i Stortinget 8.juni 2017 skal regjeringen sørge for at regional veiadministrasjon, som har ansvar for planlegging og drift av fylkesveiene, overføres fra Statens vegvesen til regionalt folkevalgt nivå. Dette innebærer at den delen av vegadministrasjonen i Statens vegvesen som utfører oppgaver for fylkeskommunene, skal overføres til fylkeskommunene fra 2020. Statens vegvesen vil dermed kun ha ansvar for riksvegene i framtiden. I tillegg har Nye Veier AS overtatt utbyggings- og driftsansvar for flere strekninger på riksvegnettet. Dette vil kunne påvirke Statens vegvesens bidrag inn i det videre arbeidet.

Det foreslås at direktoratene får et større ansvar og må delta mer aktivt enn i forrige planleggingsperiode. De må også sørge for forankring internt og opp mot sitt departement. Dette gjelder både ansvar for kunnskapsgrunnlag, forslag til tiltak og administrativ/økonomisk oppfølging av planer og tiltaksprogram. Siden forvaltningsplanene bare skal oppdateres i framtiden, går vi ut i fra at den totale arbeidsinnsatsen for Statens vegvesen ikke kommer til å økes.

Konkret til enkelte paragrafer i ny forskrift

Til ny § 10 pkt. b):

Her er det kun vist til kvantitativ tilstand for grunnvann. Grunnvann klassifiseres ut fra kjemisk tilstand og vi spør hvorfor det er utelatt. Det virker litt uklart om det kun skal være en følge av pkt. c).

Til § 12 nytt annet ledd:

Det bør gå fram av bestemmelsen hva som regnes som godkjent tillatelse. Er det et bestemt plannivå etter plan- og bygningsloven (eks. kommunedelplan eller reguleringsplan) eller er det tillatelser etter særlover som lakse- og innlandsfiskeloven med forskrift om fysiske tiltak

i vassdrag eller vannressursloven? De siste blir gjerne innhentet etter at reguleringsplanen er vedtatt.

Endringsforslaget er utformet slik at det ser ut som gjeldende vilkår for ny aktivitet eller nye inngrep i dagens annet ledd, blir fjernet. Det forutsetter vi blir kommentert og vurdert av rette miljømyndighet.

Til §§ 21 og 23:

Vannforskriften opererer med 6 måneders høringsfrister. Vi er klar over at det har sin bakgrunn i krav satt i vanndirektivet fra EU. Det betyr i praksis at forslaget til plan skal sendes ut på høring 2 år før den trer i kraft. Det virker svært uhensiktsmessig for alle som skal forholde seg til både planprosess og særlig til ferdig godkjent plan. Det bør vurderes om dette kan endres.

Til § 25:

Statens vegvesen har ikke myndighet over kommunalt og fylkeskommunalt vegnett og kan derfor ikke fastsette og gjennomføre tiltak på disse vegnettene.

Klima og miljøseksjonen
Med hilsen

Sidsel Kålås
Avdelingsdirektør

Kjersti Wike Kronvall
Senioringeniør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.